

BILAK SE BOJÍ MOSKVI

Všeobecně se ví, že Bilakova hvězda vybledla. Všichni jeho ochránci, důvěrníci i dirigenti jsou již mimo provoz, počínaje ukrajinským Šelestem a konče nedávno odstaveným Ponomarjevem. Vasil, letošní sedmdesátník, však nebhce "mechanicky přebírat sovětské zkušenosti" - najednou? - a brání se penzi zuby nehty. /Nemusel by, protože bude mít vysoký osobní důchod, a nebylo by tedy nutné, aby si k důchodu přivydělával opět šitím kalhot/.

Ještě naposled /?/ se letos v únoru vzbudil a na schůzi ideologické komise ÚV KSČ pronesl projev, který měl pozvednout morálku bilakovců českých i slovenských, Fojtíků, Zelenků, Rušků, Pežlarů a všech dalších ústředních, kraj- ských a okresních ideologů. Vývoj v Sovětském svazu nemůže se současné organi- zační a politické propojenosti zůstat v Československu bez odezvy. Dokazují to i některá poslední, zatím bezzubá opatření. Strukturální ekonomické reformy systému, ne štrougalovské drobné úpravy, odchody přestárlých předáků, nový kritický pohyb i uvnitř komunistické strany, změny v ideové a umělecké oblasti - to vše nedá na sebe dlouho čekat. A nejen proto, že to bude kopie Moskvy. Vyžádá si to především vnitřní československá potřeba změn a obrody. /Všimně- me si, že nedávno Gorbačovův spolupracovník a tajemník Ligačov použil ve svém projevu poprvé pojmu "obroda", když charakterizoval nejnovější etapu sovětské přestavby/.

Bilak na ideologické komisi nejdříve řekl, že "nacházíme cenné podněty v politice KSSS" ale současně vystoupil s protisovětskou invenktivou, nejradikál- nější za poslední desetiletí. Uvedl: "O uplatňování zkušeností bratrských stran musíme postupovat ne konjunkturálně, oportunisticky, ale zásadově, s respekto- váním podmínek, v nichž pracujeme a žijeme, našich vlastních zkušeností a de- mokratických tradic".

Hle, čeho se tento proletářský internacionalista náhle dovolává: demokracie, národní tradice, vlastní zkušenosti. Už, už a málem by citoval Akční program z roku 1968... Jenže i na tento úhybný manévř je už pozdě. Ten, kdo byl jedním z hlavních hrobařů politické, duchovní i ekonomické nezávislosti našich zemí, nemůže nyní najednou sypat lidem do očí písek a ze dne na den se z internaci- onalisty převléci na obhájce národních zájmů.

Strach, že by se mohly zrodit reformní návrhy jako v roce 1968 a že by naše společnost mohla opět aktivně tvořit vlastní osud, mu do úst přivádí slova výhrůžek: "Nikdy nesmíme zapomenout na zkušenosti, které jsme získali v boji s nepřáteli socialismu koncem 60. let. Jsou zobrazeny v Poučení z krizového vývoje..." Tento muž není přirozeně schopen překročit bludný kruh tohoto "po- učení", jež bude jednou instalováno v potupném muzeu stalinismu a brežněvismu jako školský příklad dogmatického politického myšlení, zraedy národa i odsouze- níhodné praxe. "Dožadují se odvolání Poučení," volá Bilak na adresu lidí, kteří prý horují pro novou politiku. "Toho se však nedočkají. Víme, oč jim jde. Chtě- li se přizpůsobit na změnách v SSSR a přitom zastřít svou protilidovou a protiso- cialistickou činnost."

Jak to je již Bilakovým zvykem - a do jeho důchodu do důchodu ho to už ne- přestane držet - pronesl znovu na závěr projevu tirádu plnou lži. Všichni vi- díme, že v Sovětském svazu jdou nyní v některých návrzích hospodářské přestav- by dál než my u nás před devatenácti lety - např. v tzv. podnikových radách, v podmínkách státních a jiných podniků, v podpoře družstevního a soukromého podnikání apod. Bilak se však vůbec nezačervená, když plácne, že "pravice v Československu a její projekty tzv. hospodářské reformy byly pravým opakem změn v SSSR." Pokračuje v nesmyslech, že bylo "uvolněno pole kontrarevoluce", "rozrušeny základy socialismu", "oslabeno celé socialistické společenství" a dokonce prý "poškozena prestiž Sovětského svazu a leninismu".

Nedáme si sáhnout na "hodnoty socialismu", proklamuje tento jarmareční vyvolávač. "Nesmíme připustit nic, co by je zpochybnovalo."

"O všem třeba pochybovat", řekl kdysi Marx, když se ho ptali na osobní heslo, jímž se řídí ve své odborné práci. Bilak to má snazší: není dáno, aby o čemkoli pochybovala ta dobrá duše.

Jsme připraveni, že čeští a slovenští bilakovci budou hájit své pozice a své "poučení" až do posledního dechu. Jako kdysi Goebbelsové nebo Moravcové, kteří slibovali svým soukmenovcům vítězství ještě i na troskách říše a svých ideol- gií. Musí to být nesmírná deprese, kterou teď "konzolizátoři" procházejí -

po létech "bratrské pomoci spojeneckých armád" /Z Moskvy jim prý vzkázali, aby brežněvovskou vojenskou okupaci již takto nenazývali/, po "nejúspěšnějších" rocích výstavby socialismu, po "skvělých" výsledcích souboru opatření a ekonomické přestavby, po "porážce pravice" a dalších nesmyslech, jimiž jejich propaganda chtěla otupovat a zstrašovat. Z té jejich deprese není úniku. Žádný lékař nedokáže proti ní předepsat lék, ze Sanopsu ani ze zahraničí. Co si nadrobili, to si teď musí zkonsumovat do posledního drobečku.

SEVERUS

ŽELEZNICE POD PRAPOREM

"Pod praporem marxismu - leninismu k rozvoji socialistické železnice" hlásá velký nápis na rudém plátně umístěný na budově správy železnic v Praze pod Wilsonovým nádražím. Poučení v klasicích budou tedy strojvůdci jezdit bez zpoždění, uklízečky budou zametat a čistit vagóny, budou k dostání místenky, jídelní a spací vozy budou dokonale fungovat, nádraží budou čistá a upravená jako kdysi... A přitom je to tak jednoduché - zalistovat v Marxovi a Leninovi, popřadnout jejich prapor a všechno je vyřízené.

Jenže, zpropadeně! On ten nápis tam už visí mnoho let, čas od času jej renovují, ale pořád se nic nelepší. Čím to asi může být?

IGNOTUS

TAUFER SE ZLOBÍ

Jiřímu Tauferovi otiskli v Rudém právu posmrtně verše "List do kroniky", které jeho druh Pavel Bojar označuje za vynikající dílo "uzrálé v jedinečném moudrém slunci Taufrova génia". Netřeba tato oslavná slova vyvracet, činí to Taufrovy verše samy. Vnějšková popisnost s běžnou nezvalovskou rutinou rýmů provázela odjakživa Taufrovo veršování a ani tato jeho prý poslední básně se jí nevyhnula:

"Nesbírám pohlednice, nevlastním alba známek.

Mám v paměti jen město, na kterém stojí zámek.

Pod tím zámkem běží smavá Svitava.

V létě, na podzim a v zimě nehrozí, na jaře si zpívává...,

plyne zvolna pod vrhami k továrnímu splavu.

Jak bych mohl nevzpomenout na Svitavu!"

A v téhle povrchní mnohomluvnosti se celý ten Tauferův štrudl táhne až do konce. Nám tu ovšem nejde o kvalitu těchto veršů, nýbrž o jinou okolnost na jejich okraji. Taufer poslal "List do kroniky" do Letovic pro publikaci k výročí tohoto města. Stejně jako i ostatní příspěvky tohoto sborníku byl rukopis veršů předložen ke schválení, neboť bez schvalovacího čísla ONV nebo KNV nesmí tiskárna žádnou publikaci vzít do práce. Když se o tom národní umělec dověděl, "pobouřen" a "uražen" napsal pořadatelům, aby mu okamžitě verše vrátili: "Rozhodují se tak proto, že je mi proti mysli, má-li být má básně a mám-li já osobně být objektem "schvalování" jakýchsi... "autorit", o jejichž kvalifikaci nevím zhora nic."

Je to pozoruhodný člověk ten Taufer! Napsal dokonce celou sbírku nazvanou "Téma paměť", ale kupodivu jeho vlastní paměť je dřevá jako řešeto. Vždyť to byl právě on, kdo na počátku padesátých let ve funkci náměstka ministra informací odpovědného za oblast knižní kultury navrhl a prosadil likvidaci družstevních a soukromých nakladatelů, znehožnil vydávání drobných regionálních publikací v krajských, okresních i místních podmínkách, vytvořil po sovětském vzoru systém monstrozních a monopolních státních nakladatelství /Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Státní technické nakladatelství, Státní nakladatelství dětské literatury, Státní zdravotnické nakladatelství a jiné/ a hlavně - zavedl ve spolupráci s orgány ministerstva vnitřní předběžnou cenzuru a celé schvalovací řízení, které nyní pokrytecky "odsuzuje". Na stará kolena /si stěžuje na to, co sám uvedl v život! Lze ovšem předpokládat, že jeho zapomětlivost přece jen nemohla být tak totální. A tak u něho zřejmě promluvila především jeho tauferovská ješitnost s bohorovností, jimiž se na literárním poli - kromě jiných mnohem nebezpečnějších vlastností získaných školením ve speciálních službách - tak odlišoval od mnohých. Situaci potlačené české literatury ve svém velikášství pochopitelně přehlíží. Co po tom, že ona se k schvalovacím orgánům ani nemůže dostat, protože ji tam dozorců redaktorů vůbec nepřipustí, a že je odkázána na podmínky, které se podobají situaci před vynálezem knihtisku a za inkvizice.

IGNOTUS